

Roald Dahl
Fél font kaviár

Rakéta Regényújság
1982/

Rácz Livia fordítása

Rajz: Eskulits Endre

Lassan már éjfélre jár, és ha most nem kezdek bele, soha le nem írom. Órák óta ülök itt, és próbálok nekifogni, de mennél többet gondolkodom a történeteken, annál inkább érzem az ügy kínos, szégyenletes és nyomasztó voltát.

Úgy képzeltem – azt hiszem, helyesen –, hogy ez a vallomás, egyben analízis, rávilágít az események okára, vagy legalábbis valamiképpen megindokolja Janet de Pelagiával szembeni botrányos viselkedésemet. Tulajdonképpen egy képzeletbeli és együttérző hallgatóra vágytam, valami szelíd, megértő misztikus lényre, akinek röstelkedés nélkül elmesélhetem ennek a szerencsétlen dolognak minden részletét. Remélem, hogy nem vagyok még ahhoz is túl deprimált, hogy elkezdjem.

Ha egészen őszinte akarok lenni, be kell vallanom, hogy nem annyira büntudatot érzek, mert megbántottam szegény Janetet, hanem inkább az bánt, hogy hülyét csináltam magamból, és barátaim szemében – ha ugyan most már barátaimnak nevezhetem azokat, akik valaha oly gyakran keresték fel házamat – gonosz, bosszúálló vénember vagyok csupán. És ez aztán fáj! Mert ha azt mondom, hogy barátaim jelentették számomra az életet, talán kezdik már érteni a helyzetet.

Valóban? Kétlem, míg nagyjából el nem mondom, hogy tulajdonképpen ki is vagyok én!

Nézzük hát. Most, hogy átgondolom, én vagyok az a ritkán fellelhető, mégis teljesen kialakult típus, aki gazdag, ráérő, középkorú, kulturált, akit barátai imádnak (igen, ez a pontos kifejezés) rokonszenvedéséért, vagyonáért, műveltségéért és persze önmagáért. Ilyeneket – tudom – csak nagyvárosokban, Londonban, Párizsban, New Yorkban lehet találni. A pénz még apjuk szerezte, akinek emlékéért hajlamosak lenézni, de

erről nem tehetnek, mert egyszerűen van bennük valami, ami mindazon embertársaik titkos megvetésére késztetik őket, akik nem ismerik a reneszánsz építészeti stílusokat, a XVIII. századbeli angol bútorokat, a francia impresszionistákat vagy akár a pezsgőmárkákat.

Ő a nagy szakértő, és mindenekfelett rendkívüli ízlése van. Az ő Constable-, Lautrec- Redon- és Metthew Smith- képei vannak olyan jók mint a Taté Galeryben függők, és ezek a híres és csodálatos festmények különleges légkört teremtenek otthonában, valami kízó, lélegzetelállító és némileg félelmetes légkört, mert Neki hatalmában és jogában áll, hogy ha úgy tetszik, széttépjen egy gyönyörű Dedham völgyet vagy Saint-Victoire hegyet, és ököllel belevágjon egy tahiti leánykába vagy Madame Cézanne portréjába. És mindezen csodákról a nagyság sugara vetődik Rá, megneemesítve a házat, amelyben él, és azzal az előkelő hanyagsággal fogadja barátait, amelyre némi gyakorlat árán tett szert.

Agglegény, és úgy látszik, soha nem került közelebbi kapcsolatba az Őt körülvevő és Őt imádó nőkkel. Persze lehet – talán észre is vették –, hogy van benne elfojtottság, elégedetlenség és talán némi aberráció is.

Ennél többet aligha kell mondanom. Nagyon is őszinte voltam. De ahhoz, hogy igazságosan tudjanak ítélni, alaposan kell ismerniök, és ha meghallják a történetemet, remélhetem, hogy megértenek. Még úgy is dönthetnek, hogy a felelősség nem kizárólag engem terhel, hanem egy Gladys Ponsoby nevű hölgyet is. Mert ő kezdte. Ha azon a bizonyos éjszakán – vagy hat hónapja – nem kísérem haza, és ő nem beszél úgy bizonyos emberekről és dolgokról, ez a tragikus helyzet sohasem alakult volna ki.

Ez év decemberében Ashendenék a Regent Park melletti házukban vacsorát adtak. Elég sokan voltak, és csak asztalszomszédomban, Gladys Ponsoby érkezett egyedül. Így hát amikor eljött a távozás ideje, természetesen felajánlottam, hogy hazaviszem. Együtt mentünk el, de amikor kocsimmal a házához értünk, szerencsétlenségemre ragaszkodott ahhoz, hogy bemenjek, és – ahogy ő kifejezte – „igyak valamit az útra”. Nem akartam merev lenni, szóltam a sofőrnek, hogy várjon, és követtem az asszonyt.

Gladys Ponsoby rendkívül alacsony termetű nő, alig négy láb, tíz hüvelyk, lehet, hogy még kisebb is; annyira apró, hogy mindig úgy érzem magam mellette, mintha széken állnék. Özvegy, pár évvel fiatalabb nálam, és harminc évvel ezelőtt egészen bájos nőcske lehetett. De arca már megereszkedett, tokát növesztett, és vonásai összefolytak. Szeme, orra, álla elmerült a környező zsírpárnákban, és elvesztette egyéni jellegzetességeit – kivéve a száját, amely engem lazacszájra emlékeztetett.

Amikor a nappaliban konyakot töltött, észrevettem, hogy remeg a keze. A hölgy fáradt – gondoltam –, nem maradok soká. A kanapéra ültünk, és az Ashenden-vacsoráról beszélgettünk. Egy idő múlva felálltam, hogy távozzak.

– Üljön le, Lionel, és igyon még egy konyakot – mondta.

– Nem, igazán mennem kell.

– Üljön le, és ne legyen olyan, mintha kardot nyelt volna. Én még iszom, és közben igazán szórakoztathatna.

Néztem, amint ez az aprócska nő enyhén imbolyogva a bárszékerenyhez lép. Poharát mint valami áldozati kelyhet maga előtt tartotta két kézzel, és olyan komikus volt, mert mintha a térde fölött egyáltalában nem folytatódott volna a lába.

– Mit kuncog, Lionel? – fordult vissza felém, miközben töltött. Pár csepp kicsordult a pohárból.

– Semmit, kedvesem, semmit.

– Hát akkor pedig hagyja abba, és mondja meg a véleményét az új portrémról – mutatott a kandalló felett függő nagy vászonra, amelyet érkezésem óta próbáltam tekintetemmel elkerülni. Rémes volt. Tudtam is, hogy ki festette: egy John Royden nevű, nagyon is közepes festő, aki mostanában igen divatos volt Londonban. Életnagyságban ábrázolta Gladyst, Lady Ponsobyt, és némi technikai szakértelemmel magasabbnak és vonzóbbnak festette.

– Bájos – mondtam.

– Na ugye, örülök, hogy tetszik!

– Egész jó.

– Szerintem John Royden zseni! Nem gondolja, Lionel?

– Ez talán túlzás!

– Úgy érti, hogy még nem tudja megállapítani?

– Körülbelül.

– Ide figyeljen, Lionel. Lehet, hogy meglepi, de Royden annyira keresett festő, hogy ezer fonton alul senkit sem fest le.

– Igazán?

– És a nők sorban állnak, szó szerint, hogy lefestethessék magukat vele.

– Rendkívül érdekes.

– Fogadok, hogy a maga Mr. Cézanne-ja, vagy hogy is hívják, életében nem kapott ennyi pénzt!

– Meglehet.

– És maga szerint még ő volt a zseni?

– Hát olyasmi.

– Akkor Royden is az. A pénz bizonyítja.

Elhelyezkedett a kanapén, és egy darabig némán iszogatta a konyakját, de láttam, hogy a keze remeg, és a pohár időnként fogaihoz koccan. Tudta, hogy figyelem, és szeme sarkából kíváncsian villant rám. – Most mire gondol? – kérdezte.

Utálom ezt a kérdést. Fizikai fájdalmat okozott a mellemben, és köhögésre ingerelt.

– Rajta, Lionel, bökje ki.

Nem voltam képes válaszolni, csak a fejemet ráztam. Hirtelen letette a poharát, és úgy éreztem, hogy akcióra készül. Kényelmetlenül vártam, semmi mondanivalóm nem volt a számára: morzsolgattam a szivaromat, és a füstöt a mennyezet felé fújtam. Volt ebben a nőben valami álnokság, ami nem tetszett. Legszívesebben azonnal felkeltem és elmentem volna. Aztán körülnézett, rám mosolygott apró, ravasz szemével, de a szája – a lazacszáj – merev maradt.

– Lionel, azt hiszem, elmondok magának egy titkot.

– Gladys, nekem mennem kell.

– Mivel maga ért a képekhez, biztos érdekelni fogja. –
Mozdulatlanul ült, csak a keze járt megállás nélkül. Malmozott, és ölében az ujjai olyanok voltak mint egy halom apró, vonagló kígyó.

– Nem is kíváncsi a titkomra, Lionel?

– De... csak annyira későre jár...

– Ez a legnagyobb titok Londonban. Harminc-negyven nő tud róla, és egyetlen férfi sem. Persze kivéve őt, John Roydent.

Biztatni nem akartam, hallgattam hát.

– Mindenekelőtt *ígérje meg*, hogy hallgat róla.

– Jó, Gladys, rendben van, megígérem.

– Hát ide hallgasson – nyúlt a konyakja után, és a kanapé sarkába kuporodott. – Talán tudja, hogy John Royden csak nőket fest?

– Nem tudtam.

– És mindig egész alakos képeket. Most nézze meg a portrémat, Lionel. Látja, hogy milyen szépen van a ruha festve.

– Hát...

– Menjen szépen oda, és nézze meg, kérem, alaposan.

Vonakodva keltem fel, és szemügyre vettem a képet.

Meglepve tapasztaltam, hogy a ruhát annyira vastagon festette, hogy kidomborodott a képből. Elég hatásos trükk, de se nem nehéz, se nem különösebben eredeti.

– Látja, hogy milyen vastag ott a festék?

– Igen.

– Legjobb, ha elmondom, hogy mi történt, amikor először mentem el hozzá.

Úristen, de unalmas ez a nő – gondoltam, és azon töprengtem, hogyan szabadulhatnék meg.

– Vagy egy éve történt, és nagyon izgatott voltam. Felvettem az új, csodálatos Norman Hartnell-ruhámat meg egy édes kis piros kalapot, és elindultam. Mr. Royden az ajtóban fogadott, és azonnal elbűvölt. Kis hegyes szakállá, ragyogó kék szeme van, és fekete bársonyzakót viselt. A műterem óriási, és minden bársony benne, még a szőnyeg is. Leültetett, megkínált itallal, és azonnal a tárgyra tért. Elmondta, hogy ő nem úgy fest, mint a többi festők, mert a női testet szerinte csak egyféleképpen lehet tökéletesen megfesteni, és ne botránkozzak meg, ha meghallom: hogyan. „Aligha botránkozom meg, Mr. Royden” – feleltem.

Mosolygott, és csodálatos fehér fogai kivillantak bajusza alól.

– Tudja, ha megnéz egy női portrét, észre fogja venni, hogy a ruha olyan, mintha egy darab fára tekertek volna valami anyagot. És tudja, miért?

– Nem, Mr. Royden, nem tudom.

– Mert a festő maga sem tudja, mi van alatta.

Gladys Ponsoby elhallgatott, hogy némi konyakot öntsön magába.

– Ne nézzen rám olyan csodálkozva, Lionel. Hagyja, hogy befejezzem. Aztán Mr. Royden azt mondta: Ezért ragaszkodom hozzá, hogy modelljeimet először ruhátlanul fessek le.

– Ūristen, Mr. Royden – kiáltottam.

...Ha ez ellen tiltakozik, némi engedményt tehetek, bár nem szívesen.

...Na de Mr. Royden, nem is tudom...

...Aztán pár hétig kell várunk, amíg szárad a festék. Akkor ráfestem a fehéreneműt, és ha az a réteg is száraz, jöhet a ruha. Egész egyszerű az egész.

...Ez az ember szélhámos – kiáltottam.

...Nagyon téved. Ha hallotta volna! Olyan kedvesen és őszintén mondta. Érzem, amit mond.

...Mondtam, hogy szélhámos.

...Ne legyen olyan buta, és különben is hagyja, hogy befejezzem. Azt mondtam, hogy a férjem – akkor még élt – soha nem egyezne bele.

...Soha nem tudná meg – felelte. – Senki más nem tudja, csak azok a nők, akiket lefestettem. Ebben nincs semmi erkölcstelenség, a művészet csak akkor erkölcstelen, ha

amatőrök úzik. Olyan, mint az orvostudomány. Az orvosnál levetkőzik, ugye?

...Ha a fülem fáj, bizony nem – feleltem. Ezen jót nevetett, de aztán olyan meggyőzően beszélt, hogy beleegyeztem. Hát így volt. Drága Lionel, most már tudja a titkot. – Ismét töltött magának.

– Gladys, ez igaz?

– Persze.

– Úgy érti, hogy mindenkit így fest le?

– Igen, és az a vicc, hogy a férjek sohasem tudják meg. Csak a felöltözött feleségük portréját látják. Abban nincs semmi rossz, ha az embert meztelenül festik le, a művészek mindig is csinálták, csak a buta férjek tiltakoznának ellene,

– A fenébe, ennek az embernek aztán van pofája!

– Szerintem zseni!

– Ide hallgasson, Gladys. Valamit akarok kérdezni. Tudott maga erről... erről a különleges Royden-technikáról mielőtt elment hozzá?

Amikor a kérdés elhangzott, éppen töltött magának. Egy pillanatig habozott, aztán apró, ravasz mosollyal rám nézett.

– A fene magába, Lionel – mondta. – Maga túl okos.

– Így hát tudta!

– Persze. Hermione Girdlestone elmondta.

– Gondoltam.

– Akkor sincs benne semmi rossz.

– Semmi – feleltem egyáltalán semmi. – Már mindent világosan láttam. Ez a Royden valóban szélhámós. Pontosan tudja, hogy van ebben a városban egypár gazdag, pimasz nő, aki délben kel fel, bridzsel, kanasztázik, vásárol, hogy unalmát a koktél idejéig elűzze. Izgalomra vágynak, ami mennél drágább, annál jobb. Az ilyesmi úgy terjed, mint a himlő. Láttam magam előtt a nagydarab Hermione Girdlestone-t, amint áthajol a kártyaasztalon: „Drágám, *iiiisteni...* el sem tudom mondani, hogy milyen izgalmas... *sokkal* jobb, mint orvoshoz menni.”

- Ugye, Lionel, nem mondja el senkinek? Megígérte.
- Nem, nem. De most mennem kell, igazán.
- Ne legyen olyan csacsi. Most kezdem magam jól érezni.

Legalább várja meg, míg ezt megiszom.

Türelmesen üldögéltem a kanapén, míg az asszony vég nélkül folytatta a konyakhörpölgetést. A kis malacszemek még mindig ravaszul figyeltek, és úgy éreztem, hogy ez a nő még valami botrányt akar előásni. Kígyótekintete volt, szája furcsán vonaglott, és a levegőben volt valami... de lehet, hogy csak képzeltem... valami veszély előszele.

Aztán hirtelen, olyan hirtelen szólalt meg, hogy felugrottam.

– Lionel, mit hallok magáról és Janet de Pelagiáról?

– Nem, Gladys, nagyon kérem...

– Lionel, maga elpirult!

– Képtelenség.

– Csak nem lobbant lángra a megrögzött agglegény?

– Ez már sok! – Fel akartam ugrani, hogy távozzak, de kezét a térdemre téve visszatartott.

– Ebben a városban nincsenek titkok!

– Janet nagyon rendes lány.

– Lánynak ugyan aligha nevezhető, de persze igaza van abban, hogy rendes – bámult bele a két kézzel tartott konyakospohárba –, kivéve... – folytatta nagyon-nagyon lassan – kivéve, hogy néha *nagyon* furcsákat mond.

– Mit?

– Tudja, olyasmiket... emberekről... magáról...

– Mit mondott rólam?

– Nem is érdemes elmondani, csak furcsának találtam.

– Gladys! Mit mondott rólam? – Miközben válaszára vártam, elöntött a verejték.

– Persze biztosan csak tréfált, különben nem mondta volna, hogy olyan unalmas...

– Mi?

– Hát magával vacsorázni majdnem minden este... – Gladys Ponsoby egyetlen hajtásra kiitta a maradék konyakot.

– Ha igazán akarja tudni, azt mondta, hogy állati unalmas.

– És?

– Mit izgul, Lionel? Csak a maga érdekében mondom el.

– Akkor gyorsan mondja el, kérem.

– Délután Janettel kanasztáztam, és meghívtam holnap vacsorára, de azt mondta: nem ér rá.

– Tovább!

– Tulajdonképpen azt mondta: „Azzal az állati unalmas vén Lionel Lampsonnal vacsorázom.”

– Ezt mondta Janet?

– Igen, drága Lionel.

– És még?

– Nem, ennyi elég. Többet nem szabad mondanom...

– Kérem, fejezze be!

– Miért kiabál így velem? Ha ragaszkodik hozzá, persze hogy elmondom. Nem is tartanám magam igazi jó barátjának, ha nem tenném. Mert mi ketten...

– Galdys! Mondja már!

– Úristen, adjon egy kis időt... Hát tulajdonképpen a következőket mondta. – Gladys Ponsoby felegyenesedett a kanapén, lába alig ért a padlóra, a falra meredt, és élethűen utánozni kezdte azt a mély hangot, amelyet olyan jól ismertem: „Olyan unalmas, drágám, mert Lionellel az ember mindig *pontosan* tudja, hogy mi fog történni. A Savoy Grillben vacsorázunk, *mindig* a Savoy Grillben... és két órán keresztül

hallgatnom kell azt a nagyképű vén... úgy értem, *mindig* képekről és porcelánokról beszél, aztán hazavisz taxin, megfogja a kezem, *bűzlik* a konyaktól, és valami olyasmit dadog, hogy mennyire, *mennyire* szeretné, ha húsz évvel fiatalabb lenne... és én azt mondom: „kérem, húzza le egy kicsit az ablakot”... és amikor hazaérünk, kérem, hogy tartsa meg a taxit, de ő úgy tesz, mintha nem hallaná, és gyorsan kifizeti. És mellém áll, miközben a kulcsaimat keresgélem, és úgy bámul rám, mint egy gyomorbeteg spániel... és akkor lassan kinyitom a kaput, és gyorsan besurranok, jó éjszakát kívánok, és becsapom magam után az ajtót...” Mi az, Lionel, rosszul van?

Ekkor szerencsére elvesztettem az eszméletemet. Úgy emlékszem, hogy amikor magamhoz tértem, Gladys Ponsoby különböző módokon próbált vigasztalni. Azt hiszem, később elmentem, de másnap reggelig többé-kevésbé eszméletlen voltam. Akkor felébredtem az ágyamban.

Betegem és összetörtén ébredtem. Behunyt szemmel próbáltam az előző este eseményeit összerakni: Gladys Ponsoby nappaliját, Gladys Ponsobyt magát, a kis, hájas arcot, a lazacszájat és mindazt, amit mondott.... Mit is mondott? Igen, rólam, szent isten, rólam... Janetről és rólam. Azok a rettenetes, felháborító megjegyzések. Lehetséges, hogy Janet valóban ezeket mondta?

Janet de Pelagia iránti gyűlöletem félelmetes sebességgel nőtt, és úgy elöntött a forróság, hogy majdnem felrobbantam. Próbáltam uralkodni magamon, de leküzdhetetlen láz volt, és a bosszún kezdtem töprengeni, mint valami gonosztevő.

Lehet, hogy furcsának találják egy hozzám hasonló embernél, de szerintem nem az, ha figyelembe veszik a körülményeket. Ilyesmi vezethet valakit gyilkossághoz. Ha

nem szánok neki kegyetlenebb és fájdalmasabb csapást, talán gyilkossá válok. De – döntöttem el – a pusztá halál túl jó egy ilyen asszonynak és túl durva az én ízlésemnek. Jobb megoldáson töprengtem.

Általában nem kenyerem a tervezgetés. Unom és nincs is benne gyakorlatom. De a düh és a gyűlölet meglepő teljesítményekre készítheti az emberi elmét, és rövid idő alatt olyan magasrendű és izgalmas terv alakult ki bennem, amely teljesen magával ragadott. Mire kidolgoztam, bosszúálló dühöm mámoros izgalommá változott, és emlékszem, hogy tapsolva ugráltam az ágyon. Aztán elővettem a telefonkönyvet. Megkerestem egy nevet, és feltárcsáztam a számot.

– Halló, Mr. Royden? Mr. John Royden?

– Igen.

Nem volt túl nehéz rábeszélni, hogy jöjjön el hozzám. Soha nem találkoztam vele, de persze ő tudott rólam mint neves műgyűjtőről és fontos társadalmi személyiségről. Nagy hal voltam számára.

– Rövidesen ott leszek önnél, Mr. Lampson.

Kiugrottam az ágyból. Csodálatos volt, hogy mennyire felvillanyozódtam. Pár perccel ezelőtt a kétségbeesés szélén gyilkosságra, öngyilkosságra gondoltam, most meg a kádban Puccini-áriát fütyültem, a kezemet dörzsöltem össze, és mikor tornászás közben a térdhajlításnál egyensúlyomat veszítve a földre huppantam, úgy vihogtam, mint egy iskolás fiú.

A megbeszélrt időpontban Mr. John Roydent bevezették könyvtárszobámba. Alacsony, takaros emberke volt, gyömbérszínű kecskeszakállt, fekete bársonyzakót, pirog pulóvert és fekete antilop cipőt viselt. Ajkai, mint a legtöbb szakállas emberé, meztelennek tűntek, és kissé illetlenül

csillogtak a sok szőr között. Üdvözöltem, és elmondtam, mennyire csodálom művészetét. Aztán egyenesen a tárgyra tértem.

– Szokatlan kéréssel fordulok magához, egy személyes ügyben. Tudom, hogy számíthatok diszkréciójára.

– Teljes mértékben, Mr. Lampson. – Velem szemben ült, és úgy hajtotta félre a fejét, mint valami kíváncsi madár.

– Köszönöm. Tehát van egy hölgy, akinek a portróját megszeretném festetni magával. Szeretnék róla egy jó képet. De okom van arra, hogy ő ne tudja meg: a képet én rendeltem.

– Úgy érti? ...

– Pontosan, Mr. Royden. Mint nagyvilági ember, bizonyára maga is megérti.

Mosolygott. Apró, ravasz mosolya épp csak áthatolt a szakállán, és aztán sokat sejtően bólogatott.

– Ugyebár lehetséges... hogy, is fejezzem ki... hogy egy férfi kedvel egy hölgyet, de nem akarja, hogy a hölgy erről tudomást szerezzen.

– Hát persze, Mr. Lampson.

– A férfiaknak néha el kell leplezniük érzelmeiket, hogy kivárják a legalkalmasabb pillanatot, amikor felfedhetik.

– Ez így igaz, Mr. Lampson.

– Madarat nemcsak úgy lehet fogni, hogy az ember kergeti.

– Ahogy mondja, Mr. Lampson.

– Például sót is lehet hinteni a farkára.

– Hahaha...

– Azt hiszem, megértett, Mr. Royden. Ismer véletlenül egy Janet de Pelagia nevű hölgyet?

– Hogy is, hát igen... úgy értem hallottam róla, de nem ismerem személyesen.

– Kár. Gondolja, hogy meg tud vele ismerkedni társaságban?

– Nem lehet nehéz, Mr. Lampson.

– Jó. Akkor menjen majd oda hozzá, és mondja azt, hogy évek óta ilyen modellt keres... ilyen arcot... ilyen alakot. Tudja, hogy mit. Kérje meg, hogy üljön modellt magának, mert az akadémiai tárlatra akarja megfesteni. Biztosan boldogan vállalkozik rá. Maga aztán lefesti, kiállítja, és utána leszállítja nekem a képet. Senkinek sem kell tudni, hogy én vettem meg.

Mr. John Royden ravaszul figyelt, és fejét ismét félrebillentette. A szék szélére húzódott, és piros pulóverével most fán gubbasztó vörösbegyre emlékeztetett.

– Nincs benne semmi. Ha akarja, nevezze ártalmatlan összeesküvésnek, amelyet... mondjuk... egy romantikus öregember eszelt ki.

– Tudom, Mr. Lampson, tudom, de... – habozni látszott, így hát gyorsan hozzátettem: – Boldogan fizetem magának a szokásos honorárium dupláját.

Ez megtette a magáét.

– Mr. Lampson, nem szokásom ilyesmi, de szívtelen lennék, ha elutasítanék egy ilyen... romantikus ajánlatot.

– Teljes portrét szeretnék, nagy vásznat, mondjuk kétszer akkorát, mint az a Manet ott a falon. És állóképet. Szerintem úgy a legkecsesebb.

– Értem, Mr. Lampson. Élvezet lesz egy bájos hölgyet lefesteni.

Biztos az lesz neked – gondoltam magamban –, ahogy te csinálod, öregem, biztos, hogy az lesz.

Távozása után arra kényszerítettem magam, hogy leüljek, és huszonöt mély lélegzetet vegyek. Semmi más nem tarthatott vissza attól, hogy ne ugrándozzak és visongjak, mint egy őrült. Sikerül a tervem! A legnehezebbjén túl vagyok. Most csak várni kell, sokáig várni. Ennek az embernek a módszerével hónapok alatt készül el a kép.

Hirtelen elhatároztam, hogy elutazom. Másnap reggel – miután üzentem Janetnek, akivel, mint emlékeznek, aznap este vacsoráznom kellett volna – Olaszországba utaztam.

Ott, mint mindig, nagyon jól éreztem magam, csak visszatérésem gondolatára fogott el az ideges izgalom.

Négy hónap múlva, júliusban érkeztem vissza, egy nappal az akadémiai tárlat megnyitása előtt. Legnagyobb megkönnyebbülésemre megtudtam, hogy távollétem alatt minden terveim szerint alakult. Janet de Pelagia portréja elkészült, és szerepelt a tárlaton. A kritika és a közönség érdeklődéssel fogadta. Nem mentem el megnézni, de Royden szerint többen is meg akarták vásárolni. Amikor a tárlat bezárt, Royden leszállította a képet, és megkapta a pénzét.

A képet azonnal műhelyembe vittem, és izgatottan kezdtem tanulmányozni. A festő fekete estélyi ruhában, állva festette le Janetet, háttérben piros bársonykanapé látszott, bal keze súlyos vörös bársony széken nyugodott, feje fölött hatalmas kristálycsillár függött.

Istenem, de rémes – gondoltam. Maga a portré nem is volt olyan rossz. Arckifejezését, kissé előrehajtott fejét, nagy, kék szemét, széles, csúnyán szép száját, szögletében futó mosollyal, jól eltalálta. Persze hízelgő volt. Ráncoknak nyoma sem volt, álla alatt sem domborult toka. Közelebb léptem,

hogy megnézzem a ruhát. Igen, a festékréteg itt vastagabb volt, sokkal vastagabb. Egy perccel sem tudtam tovább várni, ledobtam a zakómat, és munkához láttam.

Meg kell jegyeznem, hogy nagyon értek a festmények tisztításához és restaurálásához. Különösen a tisztítás egyszerű munka, türelem és könnyű kés kell csak hozzá. Azok, akik ezért óriási összegeket kérnek, tőlem ugyan nem kapnak munkát. A saját képeimet mindig magam tisztítom.

Kitöltöttem némi terpentint, és alkoholt kevertem hozzá. Kis vattacsomót mártottam bele, kinyomkodtam, és óvatos, körkörös mozdulatokkal láttam hozzá az estélyi ruhához. Reméltem, hogy Royden hagyta megszáradni a rétegeket, mielőtt ráfestett, különben összefolynak, és tervem meghiúsul. Rövidesen megtudom. Négyzethüvelyknyi területen dolgoztam, a hölgy gyomra körül. Soká tartott, de végül meg tudtam lazítani a réteget.

Talán egy órába is beletelt, mire a parányi területen megjelent egy apró, rózsaszínű folt. Gyorsan lekentem tiszta terpentinnel.

Most már tudtam, hogy a fekete réteget eltávolíthatom anélkül, hogy az alatta lévőts megsérteném. A keverék arányát már ismertem, azt is kitapasztaltam, hogy milyen erővel dörzsölhetek biztonságosan. Most már gyorsabban ment a munka. Be kell vallanom, hogy elég mulatságos volt. Először a test közepétől lefelé dolgoztam, és amikor a ruha festékét eltávolítottam, rózsaszínű alsónemű vált láthatóvá. Ha agyonütnek, sem tudom megmondani, hogy mi a neve annak a rettenetes darabnak, de valami iszonyatos szerkezet volt, erős, rugalmas anyagból, amely összepréselte a nő alakját, és szép, áramvonalas karcsúsággá varázsolta. Lejjebb aztán

feltűntek a harisnyatartók, amelyek a szerkentyűn csüngtek és lenyúltak a harisnyák széléig.

Amikor néhány lépést hátráltam, hogy megbámuljam a képet, megdöbbsentem. Mintha becsaptak volna. Mert vajon nem hónapokon át csodáltam-e ennek a hölgynek szilfid karcsúságát? Közönséges csaló volt. Lehet, hogy minden nő ezt teszi? Persze azt tudtam, hogy régen a hölgyek fűzőbe préselték magukat, de azt hittem, hogy mostanában már csak fogyókúráznak.

Deréktől fölfelé óvatosan haladtam. Középen a hús látszott, aztán feljebb előbukkant az a valami, amely a mellett tartalmazta. Súlyos, fekete anyag, csipkével szegélyezve. Ezt már pontosan tudtam: a melltartó volt; ismét egy szörnyű szerkezet, amelyet a pántok úgy tartottak, mint nagy technikai felkészültséggel szerkesztett kábelek egy függőhidat.

Úristen – gondoltam az ember holtig tanul.

Amikor befejeztem a munkát, ismét hátráltam, és megnéztem a képet. Meglepő látvány volt. Ott állt Janet de Pelagia, majdnem életnagyságban, alsóneműben, mögötte bársonykanapé, mellette bársonyszék, feje fölött csillár, és zavartalanul bámult nagy, vizenyős kék szemével, széles, csúnyán szép szájával, ajka szögletében futó mosollyal. Döbbsenten állapítottam meg, hogy a lába olyan görbe, mint egy zsokéé. Őszintén szólva az egészségtől egy kicsit zavarba is jöttem. Mintha nem lett volna jogom a szobában lenni, még kevésbé bámulni. Ezért rövidesen távoztam, és becsuktam magam mögött az ajtót.

És most az utolsó felvonás!

Mert ne képzeljék, hogy bosszúszomjam az utolsó hónapokban alábbhagyott. Ellenkezőleg! Állandóan

fokozódott, és most már alig tudtam magam visszatartani. Ezen az éjszakán például le sem feküdtem.

Nem voltam képes tovább várni a meghívásokkal. Leültem, egész éjszaka írtam és meghívókat címeztem, összesen huszonkettőt. És minden egyest személyes hangon. „Pénteken, huszonkettedikén este kis vacsorát adok, és nagyon remélem, hogy el tud jönni, őszintén örülök, hogy ismét láthatom. Este nyolckor várom...”

Az elsőt, a leggondosabban fogalmazottat Janet de Pelagiának küldtem. Mennyire sajnálom, hogy olyan sokáig nem láthattam... külföldön voltam... Igazán itt az ideje... stb. A következő Gladys Ponsobynak szólt. Aztán Lady Hermione Girdleston következett, majd Bicheno hercegnő... Lord Mulherrin... és a többiek.

Rendkívüli névsor volt, a társadalmi élet kiválóságai.

Jól tudtam, hogy házamban egy vacsora megtiszteltetés, és mindenki szívesen jön. Amikor tollam végigsiklott a papíron, magam előtt láttam a hölgyeket, akik ágyukba kapják a reggeli postát, és a telefon után nyúlnak: „Lionel estélyt ad... meghívott téged is?... Ó, drágám, ez isteni... olyan jó nála, és ő *annyira* kellemes ember...”

Igazán ezt mondják? Hirtelen eszembe jutott, hogy nem biztos. „Igazad van, drágám, de *annyira* unalmas... Hogy mondtad? Állatian?... Fején találtad a szöveget... Hallottad, hogy mit mondott róla Janet de Pelagia?... Fura, mi?... szegény Janet... fogalmam sincs, hogy bírta ilyen sokáig.”

Mindegy. Pár napon belül – Mrs. Cudburd és Sir Hubert Raul kivételével, akik külföldön voltak – mindenki örömmel elfogadta a meghívást.

Huszonkettedikén este fél kilencre a nagy szalon megtelt vendégekkel. Álldogáltak, csodálták a képeket, iszogatták Martinijüket, és hangosan beszélgettek. A nők parfümtől illatoztak, a férfiak arca piros volt. Janet de Pelagia ugyanazt a fekete estélyi ruhát viselte, mint a képen, és amikor ránéztem, minden alkalommal, mint valami képtelen trükkfilmben, magam előtt láttam alsóneműben, fekete melltartóban, rózsaszínű gumifűzőben, harisnyatartókkal és zokélábbal.

Csoportról csoportra léptem, nyájasan társalogtam mindenkivel, és hallgattam beszédjüket. Mrs. Galbally Sir Eustace Piegrome-nak azt mesélte, hogy előző este a Claridges-ben vacsorázott, Mrs. Icely Lord Mulherrinnek

suttogott valamit, mire őlordsága úgy rázta a fejét, mint valami elhasznált metronóm, Lady Girdlestone pedig ételekről fecsegett.

Jelentették, hogy tálalva van, és elindultunk.

– Úristen – kiáltották, amikor az ebédlőbe léptek. – Micsoda sötétség!

– Alig látok valamit!

– Milyen aranyos kis gyertyák!

– Micsoda romantika, Lionel!

Egymástól kétlábnyra hat vékony gyertya égett végig az asztal közepén. Apró lángjaik valamennyire megvilágították az asztalt, de a szoba többi része sötétségbe borult. Attól eltekintve, hogy tervembe illett, érdekes is volt. A vendégek hamarosan elhelyezkedtek, és a vacsora elkezdődött.

Nagyon jó volt a hangulat, bár a félhomály mindenkit arra készítetett, hogy a szokottnál hangosabban beszéljen. Janet de Pelagia hangja különösen mellbe vágott, amikor elmondta a mellette ülő Lord Mulherrinnek, hogy *mennyire* unalmas volt előző héten Cap Ferratban. „Csak franciák voltak, csupa francia...” – jelentette ki.

Én a gyertyafényt figyeltem. Tudtam, hogy a gyertyák rövidesen csonkig égneek. És bár – be kell vallanom – kicsit ideges voltam, rendkívül izgatott, majdnem mámoros is. Amikor csak meghallottam Janet hangját, vagy megpillantottam arcát a gyertyafényben, mintha apró bomba robbant volna fel bennem, és éreztem, hogy forróság önti el a bőrömet.

Epret ettek, amikor mély lélegzetet vettem és megszólaltam: – Attól félek, villanyt kell gyűjtanunk. A gyertyák elégték. Mary, kérem, legyen szíves, gyűjtson villanyt.

Bejelentésemet pillanatnyi csend követte. Hallottam, hogy a szobalány az ajtóhoz lép, aztán apró kattanas, és a szobát elöntötte a fény. Mindenki pislogott és körülnézett.

Ekkor csendesen felálltam, és kisurrantam a szobából, de még megláttam – és amíg élek, nem felejttem el –, hogy Janet gesztikuláló keze megdermed a levegőben, szája leesik, és meglepett tekintete olyan, mint akit szíven lőttek.

Kinn a hallban megálltam, és hallgattam a felháborodás hangjait: a hölgyek sikolyait, a férfiak felhorkanását. Mindenki egyszerre beszélt. És ekkor – ez volt a

legcsodálatosabb pillanat – meghallottam Lord Mulherrin hangját:

– Vízet, gyorsan! A hölgy elájult!

Kinn a sofőr besegített a kocsiba, és nemsokára úton voltunk vidéki házam felé.

A következő két napot diadalmámban töltöttem. A gyönyör mintha tűkkel szurkálta volna a lábam. Egészen ma reggelig, amikor Gladys Ponsoby felhívott, és hirtelen rájöttem, hogy nem hős vagyok, hanem kiközösített. Némi elégtétellel közölte, hogy minden kedves, régi barátom a legrémesebb dolgokat mondja rólam, és megesküdték, hogy soha az életben nem állnak velem többé szóba. Kivéve persze őt. Mindenki, csak ő nem! És nem gondolom, hogy kellemes volna, ha lejönne hozzám pár napra, hogy felvidítson?

Annyira elkeseredtem, hogy alig tudtam udvariasan válaszolni. Letettem a kagylót. Utána sírva fakadtam.

Délben jött a döntő csapás. Megérkezett a posta, és vele – alig tudom leírni, annyira szégyellem – levél. A legdrágább, leggyöngédebb levél magától Janet de Pelagiától. Azt írta, hogy megbocsátott nekem mindenért. Tudja, hogy csak tréfa volt, és ne hallgassak arra, amit az emberek rólam mondanak. Szeret, mindig is szeretett, és szeretni is fog, míg élünk.

Milyen durvának, milyen szörnyetegnek éreztem magam ezután! És amikor megtudtam, hogy ugyanevvel a postával ajándék is érkezett tőle vonzalma jeléül, legkedvesebb csemegém: kaviár! Egy fél font kaviár!

Soha, semmilyen körülmények között sem tudok a kaviárnak ellenállni. Talán ez a legnagyobb gyengeségem. Így, bár nem volt étvágyam a vacsorához, be kell vallanom, hogy vigaszul megettem pár kanállal... Talán kicsit sokat is,

mert azóta valami furcsát érzek... Talán be kellene valamit vennem?... És talán majd ha jobban leszek, folytatom.

Most, hogy eszembe jutott, hirtelen nagyon rosszul... érzem magam és...